

1914 jan. 30

Miniszterelnökségi pro domo Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök gr. Tisza István miniszterelnökhöz a bosznia-hercegovinai középiskolai magyar nyelvtanítás tárgyában intézett leveléről és az ügy ad acta tétele tárgyában

ME 1914—XVI/a—159 (795/914)
(Gépirásos fogalmazvány)

Tárgy:

Thallóczy Ő Exc-jának M. E. Ő Exc-hoz intézett magánlevele a boszniai középiskolákban a magyar nyelv tanítása ügyében.

A levél szerint a magyar nyelv tanításának megszüntetése ügyében semmi intézkedés sem tervezetik, így

jelen ügyirat *ad acta* teendő.
Budapest 1914. január hó 30.

Petry s. k.

Tisza s. k.

14

Gr. Tisza István miniszterelnök megkeresése és Meşianu János gör. kel. román érsek-metropolita állásfoglalása a tervezett és elejtett gör. kel. román „kultúralap” tárgyában¹

A

1914 jan. 9

Miniszterelnökségi pro memoria és átirat-fogalmazvány Meşianu János nagyszebeni gör. kel. román érsek-metropolitához a román főegyházmegyei zsinat által elhatározott kultúralap tárgyában²

ME 1913—XXXV—6939 (7408)
(Gépirásos fogalmazvány)

Tárgy:

Belügyminiszter átirata: 1) a nagyszebeni gör. kel. román főegyházmegyei zsinatnak egyházi kultúralap létesítése ügyében hozott határozata tb.; 2) a nagyszebeni gör. kel. érseknek a főhatósága alá tartozó gör. kel. felek. iskolák tanítóinak gyűléseit szabályozó rendelete tb.

NB. Ezt a két különböző ügyet, amely csak laza összefüggésben áll egymással, a kultuszminiszter véleménynyilvánítás végett tette át még 1911. május havában a belügyminiszterhez.

A belügyminisztérium több mint két évi hevertetés után csak a múlt év végén küldötte át ide a vonatkozó iratokat észrevételeink közlése céljából. Egyben mellékelte ama válasz tervezetét, amelyet a gör. kel. tanítói gyűlések tárgyában a kultuszminiszter úrhoz intézni szándékozik.

Ezt a két különböző ügyet a tegnapi napon referálván Ő Exc-nak, azt az utasítást kaptam, hogy az 1) alatti ügyben írjunk át Meşianu nagyszebeni gör. kel. érsekhez közelebbi felvilágosítás nyérése végett.

¹ A gör. kel. román „kultúralap” létesítése — mint az iratok utalásaiból is kiténik — még az Apponyi-féle népiskolai törvény (I. Iratok V. köt. 22. sz. irat) elleni védekezési kísérletek sorába tartozott. Ezek keretében olyan pénzalapok felállítását tervezték, melyek segítségével a rossz körülmények között működő iskolákat olyan mértékben kívánták fejleszteni, hogy az állam által meghatározott követelményeknek megfeleljenek, ezáltal megszüntetésükre, ill. állami kezelésbe vételükre ne legyen formai ok.

² A „Meşianu-levél” tervezetét Tisza átjavította és szöveg-kiegészítésekkel látta el.